

Budget 2020, plan 2021-22

Förskole- och grundskolenämnden

Ordförande: Hampe Klein

Förvaltningschef: Louise Furness

Datum: 2020-01-28

Innehållsförteckning

1	Ekonomisk sammanställning	3
2	Mål – och resultatstyrning	4
3	Strategiska styrtalet.....	7
4	Plan för konkurrensprövning.....	7
5	Digitaliseringsplan.....	8
6	Lokaler.....	8
7	Taxor och avgifter.....	8
8	Statsbidrag, övriga intäkter	9
9	Internkontrollplan.....	9
10	Förändringar i förhållande till budget 2019	9
11	Framåtblick, riskanalys	12
12	Anvisningar till bilagor	12

I Ekonomisk sammanställning

EKONOMISK SAMMANFATTNING, tkr				
	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021 exkl. prisutv.	Plan 2022 exkl. prisutv.
Drift				
Verksamhetens intäkter	79 300	81 400	82 059	82 179
Avgifter	52 900	54 500	55 159	55 279
Övriga intäkter	26 400	26 900	26 900	26 900
Verksamhetens kostnader	-1 025 000	-1 060 200	-1 070 782	-1 071 709
Personalkostnader	-11 950	-12 034	-12 034	-12 034
Lokalkostnader	-767	-779	-779	-779
Kapitalkostnader	0	0	0	0
Köp av verksamhet	-1 008 389	-1 040 960	-1 051 543	-1 052 469
Övriga kostnader	-3 894	-6 427	-6 427	-6 427
Nettokostnad	-945 700	-978 800	-988 723	-989 529
Nettoinvesteringar	0	0	0	0

Kostnader inom Förskole- och grundskolenämnden avser huvudsakligen volymer. Nämndens intäkter och bruttokostnader ökade med 2,1 mnkr respektive 35,2 mnkr mellan 2019 och 2020, vilket innebär en ökad nettokostnad med 33,1 mnkr (3,5 procent) till 978,8 mnkr för 2020. I plan 2021 och 2022 har hänsyn tagits till ökade och minskade volymer enligt befolkningsprognosen samt indexuppräknings. Utöver detta ingår politiska satsningar på totalt 8,5 mnkr. Se mer under avsnitt 10 "Förändringar i förhållande till budget 2019" samt i bilagor A1-C samt F för bruttokostnad och intäkt per verksamhetsområde, anslag och peng.

Verksamhetsområden	Budget 2020			
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto i %
Nämnd	-949	0	-949	0,1%
Stab	-8 821	0	-8 821	0,9%
Pedagogcentrum	-8 793	771	-8 022	0,8%
Pedagogcentrum - projektbidrag	-2 842	2 842	0	0,0%
<i>Förskola</i>				
Förskola	-295 749	37 291	-258 458	26,4%
Pedagogisk omsorg	-15 060	2 771	-12 289	1,3%
Stöd i förskola	-6 843		-6 843	0,7%
Socioekonomiskt stöd (Salsa)	-1 510		-1 510	0,2%
Språkförskola (Penseln)	-2 177	1 015	-1 162	0,1%
Skärgårdsstöd	-777		-777	0,1%
Omsorg på obekväma arbetstid	-507		-507	0,1%
Öppen förskola	-1 387		-1 387	0,1%
<i>Grundskola</i>				
Förskoleklass	-38 722		-38 722	4,0%
Grundskola år 1-9	-496 936	11 358	-485 578	49,6%
Fritidshem	-104 561	24 641	-79 920	8,2%
Elevstöd	-38 370		-38 370	3,9%
Socioekonomiskt stöd (Salsa)	-10 639		-10 639	1,1%
Skärgårdsstöd, skola	-383		-383	0,0%
Modersmål	-4 437		-4 437	0,5%
Förberedelseklass	-1 112	609	-503	0,1%
<i>Särskola</i>				
Grundsärskola	-17 381	102	-17 279	1,8%
Fritidshem inom särskola	-2 244		-2 244	0,2%
Total	-1 060 200	81 400	-978 800	100%

2 Mål – och resultatstyrning

Kommunens nya vision lyder :

*Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus skapar vi en hållbar framtid.
Österåker – möjligheternas skärgårdskommun.*

I Visionen lyfts fyra strategiska områden fram

- Kvalitet
- Trygghet
- Valfrihet
- Hållbar framtid

Visionen tydliggörs bland annat genom Kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas resultatmål. Som en del av kommunens mål- och resultatstyrning tar respektive nämnd fram resultatmål, resultatindikatorer och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Resultatmål för förskole- och grundskolenämnden

- Medborgare får snabbt och korrekt svar på fråga angående förskola och skola vid kontakt med kommunen.
- Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer.
- Verksamheten i förskolan håller hög kvalitet.
- Alla elever når kunskapsmålen i alla ämnen i åk 9.
- All personal inom förskola och skola har god kompetens kring funktionsvariationer hos barn och elever.
- Barn och elever är trygga i sin förskola och skola.
- Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för personer med funktionsnedsättning och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.
- Barn och elever har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

Måltabell Förskole- och grundskolenämnden 2020

Kommunfullmäktiges inriktningsmål	Resultatmål för Förskole- och grundskolenämnden	Målnivå
Invånarna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Medborgare får snabbt och korrekt svar på fråga angående förskola och grundskola vid kontakt med kommunen	
	Indikator: Andel som får adekvat svar på fråga ang förskola/grundskola per telefon vid kontakt med kommunen i servicemätning KKIK	85%
	Indikator: Andel som inom en arbetsdag får svar på fråga ang förskola/grundskola via e post i servicemätning KKIK	85%
Österåker ska ha en ekonomi i balans.	Ingen negativ budgetavvikelse förutom volymer	
	Indikator: Åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse.	Ingen avvikelse
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet.	Verksamheten i förskola håller hög kvalitet	
	Indikator: Andel barn som uppger att de är nöjda i förskolan	100%
	Indikator: Andel vårdnadshavare som uppger att de är nöjda med barnets förskola	100%
	Indikator: Andel behöriga förskollärare	33%
	Alla elever når kunskapsmålen i alla ämnen i årskurs 9	
	Indikator: Andel behöriga till gymnasieskolan	100%
	Indikator: Genomsnittligt meritvärde , slutbetyg åk 9	250
	Indikator: Andel elever med minst godkänt i alla ämnen i årskurs 9	100%
	Indikator: Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet	80%
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.	All personal inom förskola och grundskola har god kompetens kring funktionsvariationer hos barn i förskolan och elever i grundskolan	
	Indikator: Andel enheter som deltar i kompetenshöjande utbildningar kring funktionsvariationer	100%
Österåker ska ha en trygg miljö.	Barn och elever är trygga i sin fsk och skola	
	Indikator: Andel barn som uppger att de är trygga i sin förskola	100%
	Indikator: Andel elever som uppger att de är trygga i sin skola	100%
Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka.	Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö. (Agenda 2030 mål 4A)	
	Indikator: Plan för utbyggnad av nya förskolor och skolor revideras årligen	Årligen
Stark och balanserad tillväxt - Tillväxten skall vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar.	Barn och elever har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen (Agenda 2030 12.8)	
	Indikator: Fördelning av budget för jord till bord projekt	100 % av budget fördelas

Källa: Service och bemötande – servicemätning KKIK, nyckeltal – Skolverket, kundnöjdhet/trygghet - enkät (MMIS)

Åtgärder för måluppfyllelse

Huvudsakligen ligger resurser för att nå nationella och kommunala mål i den peng som fördelas till huvudmännen.

Inom Förskole- och grundskolenämnden finns förutom fördelning av peng resurser inom Pedagogcentrum i syfte att stödja huvudmännens utvecklingsarbete. Utvecklingsresurserna har förstärkts för fortsatt arbete med tillgänglig lärmiljö genom modellen Att möta olikheter, sökbara projektmedel för anpassningar för särskilt stöd och utbildningsinsatser för utförare inom pedagogisk omsorg. Tidigare satsning på utbildning av barnskötare till förskollärare samt förstelärare i förskolan fortsätter och ska utvärderas under året.

Budgeten innehåller också en satsning på fortsatt arbete med problematisk skolfrånvaro och förstärkt budget för särskilt stöd.

Uppföljning av kvalitet (kundnöjdhet) och resultat sker genom enkäter och nyckeltal till exempel betygsresultat och personalstatistik. Uppföljningsmodellen ”Med målen i sikte” omfattar enkäter med frågor som speglar läroplanernas mål. Uppföljningen stödjer också verksamheterna i utvecklingen mot målen genom att identifiera förbättringsområden.

De två miljömålen är nya för 2020 och är framtagna med utgångspunkt i Agenda 2030.

Uppdrag i budget 2020

Förutom mål- och resultatstyrning omfattar den politiska styrningen även specifika uppdrag till nämnderna från Kommunfullmäktige. Om inget annat anges redovisas uppdragen löpande i nämnd och återrapporteras till Kommunfullmäktige. Nedan anges de uppdrag som avser Förskole- och grundskolenämnden.

24. Förskole- och grundskolenämnden får i uppdrag att utveckla en fortbildning i syfte att förstärka kompetensen kring undervisning i förskolan, särskilt riktad till pedagogisk omsorg.
25. Förskole- och grundskolenämnden får i uppdrag att inrätta ett sökbart bidrag för förskolor och skolor för inköp av hjälpmedel för anpassning av undervisning.
26. Förskole- och grundskolenämnden får i uppdrag att utreda effekterna av det så kallade skärgårdsstödet och föreslå hur stödet ska organiseras framöver för att säkerställa en likvärdig utbildning.

3 Strategiska styrta

Förskole- och grundskolenämndens budget består huvudsakligen av volymer varför nämnden påverkas i hög grad av bland annat befolkningsutveckling och nyttjandegrad. Enligt kommunens befolkningsprognos (Sweco 2019) beräknas kommunens invånarantal öka med cirka 4 000 personer under åren 2019 – 2022, det vill säga med ungefär 1 000 personer per år i snitt. Befolkningsutvecklingen är beroende av att nybyggnation kommer till stånd enligt prognosen.

Budgeterad volym för förskoleverksamheten ökar med 26 barn i förskola från 2019 till 2020. Antal elever i förskoleklass ökar med 80 mot budget 2019, grundskola minskar totalt med 10 elever medan Fritidshem ökar med 50 elever, se nedan tabell.

STYRTAL	Utfall 2018	Budget 2019	Prognos 2019 (per nov)	Budget 2020	Plan 2021*	Plan 2022*
Volym enligt befolkningsprognos						
Antal invånare i åldern 1-5	2 825	2 976	2 906	2 931	2 974	3 013
Antal invånare i åldern 6	584	583	578	658	654	683
Antal invånare i åldern 7-15	5 872	5 888	5 874	5 862	5 934	5 991
Nyttjandegrad						
Förskolebarn 1-5 år	85%	83%	84%	85%	85%	85%
Pedagogisk omsorg 1-5 år	6%	5%	5%	5%	5%	5%
Förskoleklass 6 år	102%	105%	97%	105%	105%	105%
Grundskola 6-15 år (åk 1-9)	97%	99%	98%	99%	99%	99%
Volym (antal genomsnitt över året)						
Förskola	2 414	2 465	2 452	2 491	2 528	2 561
Pedagogisk omsorg	160	148	157	148	150	152
Totalt volym förskolebarn	2 574	2 613	2 609	2 639	2 678	2 713
Förskoleklass	598	610	563	690	686	716
Grundskola åk 1-3	1 862	1 857	1 883	1 890	1 913	1 932
Grundskola åk 4-5	1 235	1 287	1 227	1 239	1 255	1 267
Grundskola åk 6-9	2 612	2 656	2 651	2 661	2 693	2 719
Totalt volym grundskola åk 1-9	5 709	5 800	5 761	5 790	5 861	5 918
Fritidshem (åk F-6) 6-12 år	2 974	3 012	3 030	3 062	3 075	3 115

*Plan 2021-2022 enligt nyttjandegrad Budget 2020 samt befolkningsprognos.

4 Plan för konkurrensprövning

Österåkers kommun tillämpar utmanarrätt. Det innebär att kommunens verksamheter kan konkurrensutsättas om det finns laglig grund. Enligt skollagen kan undervisning i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola inte konkurrensutsättas utan omfattas av tillståndsgivning hos Skolinspektionen som också är tillsynsmyndighet över dessa verksamheter.

Verksamhet som regleras i skollagen men som inte är lagstadgad kan konkurrensutsättas. Till exempel öppen förskola och omsorg på obekvämt arbetstid. I dagsläget finns inga planer på att konkurrensutsätta dessa verksamheter.

5 Digitaliseringsplan

Område	Åtgärd	Förväntad effekt	Kostnad
E tjänster	Ersätta blanketter	Minskad administration	-
Bokning av idrottshallar	Digitalt system	Minskad administration, Korrekt ersättning	-
Ansökan om modersmålsundervisning	Digitalt system (robot)	Minskad administration	System
Stratsys	Implementering	Ökad transparens och effektivitet, enhetlig modell i kommunen	System

6 Lokaler

Lokalprognosen utgår från befintlig kapacitet på enheterna i kommunen, kända nyetableringar i kommunen, nyttjandegrad och befolkningsprognos för de kommande tio åren. Det finns ett starkt samband mellan bostadsbyggande och befolkningsökning som behöver beaktas i planering av nya förskolor och skolor

Antalet barn i åldern 1 – 5 år väntas öka med 1 300 barn till och med år 2030. Kapaciteten 2019 är cirka 2 600 platser i förskola inklusive familjedaghem. Nyttjandegraden är cirka 85 procent enligt Skolverket 2018. Den största ökningen i åldersgruppen – givet att nybyggnation sker enligt prognos - är i Runö, centrala Åkersberga och Svinninge. På kort sikt till och med år 2023 finns behov av 2-3 nya förskolor och på längre sikt ytterligare 7-8 nya förskolor.

I åldersgruppen 6 – 15 år fanns vid slutet av 2018 drygt 6 450 folkbokförda barn i Österåkers kommun. Enligt befolkningsprognosen väntas en ökning med cirka 1 700 barn till och med år 2030. Enligt Skolverkets statistik för år 2016 – 2018 väljer cirka 14 procent av eleverna folkbokförda i Österåkers kommun skolor i andra kommuner. Kapaciteten i befintliga enheter (kommunala och fristående) inom kommunen omfattar knappt 6 000 platser läsåret 2019/20 med en svag ökning 2020/21. De senaste två åren har en utökning av platser skett genom etablering av Helleborusskolan och utökning av platser i Fredsbergsskolan i samband med nybyggnation.

Kommunstyrelsen ansvarar för detaljplaner, beslut om nybyggnation och i förekommande fall avtal med privata utförare i kommunen.

7 Taxor och avgifter

För specifikation över avgifter i förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg se bilaga G.

8 Statsbidrag, övriga intäkter

Flertalet statsbidrag utgörs av så kallade riktade bidrag som söks av respektive huvudman, både kommunal och fristående, till exempel bidrag för likvärdig skola, karriärtjänster, lärarlöner och läxhjälp. Statsbidrag som söks av förskole- och grundskolenämnden avser bidrag för övergripande kostnader till exempel utbildningskostnad för papperslösa barn, kompensation för maxtaxan och barnomsorg på obekvämt arbetstid. I nämndens ram ingår riktade statsbidrag och motsvarande kostnader.

9 Internkontrollplan

I internkontrollplanen ingår centrala kontrollområden samt nämndspecifika kontrollpunkter för kommande budgetår. Nämndspecifik kontroll 2020 avser uppföljning av ersättning för modersmålsundervisning, se även bilaga 4.

10 Förändringar i förhållande till budget 2019

Nettobudget för 2020 uppgår till 978,8 mnkr, vilket innebär en ökning av ramen (total nettokostnad) med 33,1 mnkr jämfört med 2019. Förändringen avser kompensation för ökade volymer (8,4 mnkr), indexuppräknings (19,9 mnkr), och politiska satsningar på 8,5 mnkr samt effektiviseringskrav på 1,2 mnkr. För mer information se tabell nedan samt bilagor A1 och A2.

Förändringar	Bruttokostnad	Intäkter	Nettokostnad
Budget 2019 Tkr	-1 025 000	79 300	-945 700
Indexuppräknings prisutveckling	-19 900	1 500	-18 400
Volymökning förskolebarn	-3 305	265	-3 040
Volymökning omsorg på obekvämt arbetstid	-250	0	-250
Volymökning förskoleklass	-3 582	0	-3 582
Volymminskning grundskola	900	0	900
Volymökning fritidshem	-2 163	335	-1 828
Effektivisering stab, Pedagogcentrum, VFU	1 200		1 200
Lägre hyra friidrottsanläggning	400		400
Politisk satsning, höjning av skolpeng F-3	-2 000		-2 000
Politisk satsning, förstärkning ökad skolnärvaro	-500		-500
Politisk satsning, elevstöd	-3 000		-3 000
Övriga politiska satsningar	-3 000		-3 000
Total förändring vs 2019	-35 200	2 100	-33 100
Budget 2020 Tkr	-1 060 200	81 400	-978 800

Politiska satsningar 2020

Fokus på de politiska satsningar 2020 återfinns inom särskilt stöd och tillgängligt lärande, se tabeller nedan. En särskild satsning på lågstadiet görs genom höjd peng utöver index i förskoleklass och årskurs 1 – 3.

Peng inom Verksamhet	Höjning exkl. lokaler*
Pedagogisk omsorg	-
Förskola 1-2 år	2 procent
Förskola 3-5 år	2 procent
F klass	3,3 procent
Grundskola 1-3	3,7 procent
Grundskola 4 - 9	2 procent
Fritidshem	2 procent

*Lokalpengen höjs med 1,5 procent för både förskola och skola.

Riktade satsningar i budget 2020	
Höjning av peng åk F-3 "lågstadiesatsning"	2,0 mnkr
Förstärkning av fortsatt arbete med ökad skolnärvaro	0,5 mnkr
Ökat tilläggsbelopp för särskilt stöd	3,0 mnkr
Pedagogcentrum (sökbara projektmedel, fortbildningsinsatser mm)	3,0 mnkr

Uppföljning av satsningar i budget

Satsningen på förste förskollärare som infördes höstterminen 2019 ska utvärderas inför höstterminen 2020. Syftet med satsningen är att öka kompetensen inom förskolan samt att öka yrkets attraktivitet. Uppdragsutbildningen för barnskötare till förskollärare avslutas vårterminen 2020 och ska utvärderas inför budget 2021.

Förskole- och grundskolenämnden följer också upp effekten av det fortsatta arbetet med skolnärvaro som ingår i satsningen 2020.

En sammanställning av det systematiska kvalitetsarbetet läsåret 2019/20 för respektive huvudman ska lämnas till utbildningsförvaltningen senast den 15 september 2020. Inom ramen för MMIS kommer förvaltningen fortsätta att arbeta systematiskt med uppföljning och analys av kvalitetsmått från både kommunala och fristående huvudmän. I samverkan med produktionsförvaltningen kommer även kvalitetsuppföljningsmodeller ses över för att tydliggöra mål och resultat samt skapa en tydlig och stark styrkedja. I nämndens årsbokslut för 2020 redovisas resultat och kvalitet.

Öppen fritidsverksamhet/fritidsklubb

Öppen fritidsverksamhet får erbjudas i stället för fritidshem för elever 10 – 12 år. Kommunen är skyldig att lämna bidrag till en huvudman som erbjuder öppen

fritidsverksamhet om verksamheten uppfyller Skollagens krav enligt 14 kap 7§ och 25 kap 15§. Ersättningen för öppen fritidsverksamhet är justerad i budget 2020 utifrån verksamhetens åtagande, med bland annat ett lägre tillsynsansvar och andra öppettider än fritidshem. Huvudmannen tar själv in föräldraavgifter för deltagande barn. Avgifterna får enligt skollagen inte vara oskäligen.

Pedagogisk omsorg

I budget 2020 uppräknas inte pengarna för pedagogisk omsorg. Orsaken är att ersättningsnivån bättre ska avspegla skillnader i krav och uppdrag mellan förskola och pedagogisk omsorg, till exempel avseende krav på kompetens och ledning. I Läroplanen för förskola (Lpfö-18) har en skärpning gällande undervisningsbegreppet i förskola införts vilket inte är ett krav i pedagogisk omsorg.

Effektivisering i budget 2020

Kvalitet och effektivitet handlar om att utifrån medborgare och brukares perspektiv genom förnyelse utveckla kvaliteten på välfärdstjänsterna till lägsta möjliga kostnad.

I budgetdirektiv 2020 framgår att det krävs en effektivisering och förnyelse av arbetsformerna och organisationen för att inrymma kostnaderna inom de framtida skatteintäkterna. Enligt Kommunfullmäktiges beslut (2018-11- 19 § 8:4) har Kommunstyrelsen fått i uppdrag att ta fram effektiviseringspaket på 10 mnkr genom förnyelse, exempelvis digitalisering, processkartläggning och samverkan samt utmaning/konkurrensutsättning, i första hand inom icke pengrelaterade verksamheter. För Förskole- och grundskolenämndens del omfattar effektiviseringskravet 1,2 mnkr för år 2020.

Som framgår i budgetdirektivet ska effektiviseringen i första hand omfatta icke pengrelaterad verksamhet. Det innebär att skolpengen och barnomsorgspengen inte kommer att påverkas. Icke pengrelaterade verksamheter inom nämnden omfattar politisk verksamhet, personalkostnader, utvecklingsresurser inom pedagogcentrum, tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för särskilt stöd, viktade resurser, modersmålsersättning och skärgårdsstöd.

Effektiviseringar i budget 2020 omfattar följande områden

- Centraliserat nämndsekretariat vilket medför en lägre personalkostnad.
- Minskade kostnader inom pedagogcentrum exempelvis genom att begränsa nyttjande av externa konsulter, organisatorisk effektivisering med exempelvis ett närmre ledarskap samt utveckling och effektivisering av verksamhetsförlagd utbildning för lärarstudenter (VFU).

11 Framåtblick, riskanalys

Behörighet. Bristen på behöriga lärare, förskolelärare och lärare i fritidshem fortsätter. Från och med den 1 juli 2019 är det krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet.

Barnkonventionen. Den 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att barnkonventionen ska beaktas i alla ärenden som rör barn, vilket ställer krav på att berörda verksamheter ser över rutiner och hantering av rutiner och beslut.

Likvärdig resursfördelning. Utmaningen att fördela resurser likvärdigt till skolor, för anpassningar till elever i behov av särskilt stöd medför ett behov av att se över riktlinjer för tilläggsbelopp, intern resursfördelning av budget för särskilt stöd och ersättning till så kallade resursskolor för elever i behov av särskilt stöd.

Modersmål. Översyn av riktlinjer och rutiner och digitalisering av ansökningsprocessen för att säkerställa rättssäkra beslut och rätt ersättning till utförare.

12 Anvisningar till bilagor

Bilaga 1 - Målbilaga

Bilaga 3 - Riktade bidrag

Bilaga 4 - Internkontrollplan

Bilaga A1 - Bruttokostnader

Bilaga A2 - Intäkter

Bilaga B - Anslag - utkast

Bilaga C - Tre år per verksamhetsområde

Bilaga F - Peng Fsk Gr

Bilaga F - Peng Tilläggsbelopp

Bilaga G - Taxor och Avgifter